

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Yngve Tor Thorsen
Søndre Berggate 25
9950 VARDØ

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2021/5310-4 432.2

Deres ref.

Dato 25.06.2021

Delvis innvilget tillatelse til søknad om dyrking på gamle landbruksarealer i Persfjorden - Syltefjorden landskapsvernområde - Yngve Thor Thorsen

Det vises til deres søknad om å plante potet på eiendom gnr. Bnr. 16/21 og 16/19 i Vardø kommune.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre avslo søknad om å dyrke på de to omsøkte stedene avmerket på kart, men innvilget søknad for å dyrke potet på et område vest for ruin ved Huleng gnr. 16 bnr. 19 i Vardø kommune.

Delvis innvilget tillatelse med vilkår fremgår av vedlagt saksfremlegg med protokoll.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningslovens §§28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes via nasjonalparkstyret, jmfør forvaltningslovens §32

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Vardø kommune

Statens Naturoppsyn Vadsø

reinpolitiet

Statsforvalteren i Troms og Finnmark v/ klima og

miljøavdelingen

Postboks 292 9951 VARDØ

Statens Hus 9800 VADSØ

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturresevat

Syltefjorddalen naturresevat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturresevat, Sandfjordneset Naturresevat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Saksfremlegg med protokoll

Arkivsaksnr: 2021/5310-3

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 17.06.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjårgga álbmotmeahccestivra	58/21	25.06.2021

Behandling av søknad om dyrking ved gamle landbruksarealer i Persfjorden - Syltefjorden landskapsvernområde

Vedlegg:

- 1 Ber om mer dokumentasjon til forespørsel om dyrking på gamle landbruksarealer på gnr. bnr. 16/19 og 16/21 i Vardø kommune
- 2 Kart over områder hvor dyrking ønskes gjenopptatt i Persfjorden

Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjårgga álbmotmeahccestivra - 25.06.2021

Vedtak

Som innstilt. Enstemmig.

Forvalters innstilling

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre avslå søknad om å sette potet på omsøkt lokalitet nord for vei på lyngmark på gnr./bnr. 16/19, og sør for vei på gnr/ bnr. 16/ 21 ved Siket i Vesterelv i Vardø kommune, jamfør Verneforskriftens § 3 punkt 1.1. og Naturmangfoldlovens § 48, da nydyrking er forbudt i verneforskriften, og vegetasjonen er fredet.

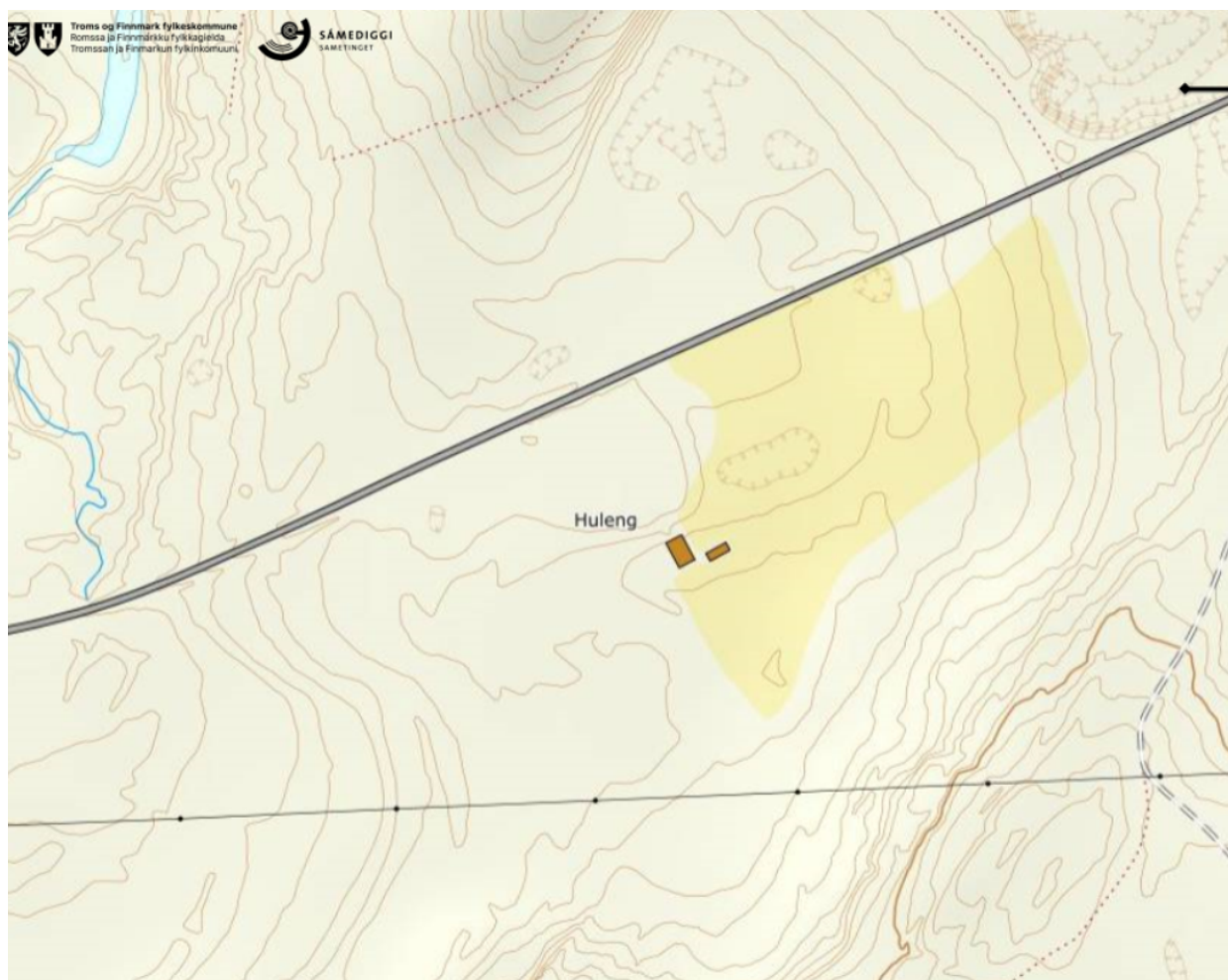
Begge omsøkte områder omsøkt for potetdyrking på eiendommen består av lyngmark og eventuelle spor av potetdyrking langt tilbake i tid er borte, og området var tatt over av naturen på vernetidspunktet i 2006. Ingen av områdene er registrert som jordbruksareal, og kommer ikke inn under bestemmelsen for at «Drift og vedlikehold av jordbruksarealer i Persfjorden er tillatt».

1. Som alternativ innvilges tillatelse jamfør naturmangfoldlovens § 48 til å dyrke potet på registrert *gammel jordbruksmark ute av drift* på gnr. 16/ 19, gressmark område/ gammel eng vest for grunnmur– kartfestet på www.kilden.nibio.no anmerket som gult område. Søker kan benytte motorisert jordfres til arbeidet.

- Da areal ikke er oppgitt i opplysningene for søknad avgrenses areal til 10 x 50 meter.

-Utvalgt areal for potetdyrking skal unngå areal hvor Finnmarkssvineblom vokser. Finnmarkssvineblom (*Senecio integrifolius*) er fredet i medhold av [forskrift 21. desember 2001 nr. 1525](#) om fredning av truede arter.

-Tillatelsen kan trekkes tilbake av vernemyndigheten dersom ny kunnskap om naturmangfold eller andre forhold tilsier at aktiviteten vil stride mot verneformålet eller påvirke trua eller sårbare arter negativt.

Saksopplysninger

Søker tok kontakt per telefon 18 mai, hvor forvalter oppsummerte opplysningene og sendte kart til søker for inntegning hvilke områder som man ønsker ha potetland på.

Søker ønsker avklart mulighetene for å kunne gjenoppta potetdyrking på deler av gnr. Bnr 16/19 og 16/21 i Vardø kommune. Eiendommene ligger innen Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde.

Byggene på eiendommen ble flyttet på 1960 tallet og potetdyrking ble opprettholdt noen år etter dette, muligens inn på starten av 1970 tallet.

Søker opplyser om at arealene sannsynligvis var gjengrodd da området ble vernet. Og hensikten er ikke for nødvendig selvhushold, men heller å lære barnebarna potetdyrking da området har fin sandjord for formålet. Man ønsker å bruke motorisert jordfres. Det var dyrking av potet på disse eiendommene i mange år før husene ble flyttet fra grunnmurene til mer sjønære områder ved Persfjorden.

Bilde fra Siket – omsøkt areal i dam/til høyre gnr. Bnr 16/21 – syd for vei

16/19 nord for vei – lyngmark

Grunnmurer Huleng – omgitt av gressmark

Gressmarkområde – øst for grunnmurer på Huleng – registrert som jordbruksmark ute av drift

Vurdering

Regelverk

Søknaden er behandlet etter forskrift om vern av Persfjorden- og Syltefjorden landskapsvernområde av FOR 2006-12-08-1386 og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og arktisk preget natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfold som kjennetegner landskapet. Området har særegne geologiske formasjoner i steiltstående bergarter, og frodige dalbotner med forekomster av sjeldne plantearter som står i sterk kontrast til de nakne fjellplataene. Den ville og særpregete næringskysten i nord er typisk for Øst-Finnmark, og står i skarp kontrast til det rolige, geologisk sett millioner av år gamle landskapet innover halvøya.

Landskapsvernområdet skal, sammen med Varangerhalvøya nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

Vernebestemmelsene

1.1 Inngrep i landskapet

Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av bygninger og anlegg eller andre varige eller midlertidige innretninger, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, bryting av steiner, mineraler og fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering, annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i punkt 1.1 er ikke til hinder for

c) Drift og vedlikehold av jordbruksarealer i Persfjorden. Retningslinjer for drift fastsettes i forvaltningsplanen etter § 5.

Forvaltningsplanarbeidet er i prosess og saken må vurderes uten forvaltningsplan og Retningslinjer for «Drift og vedlikehold av jordbruksarealer i Persfjorden» mangler.

Geografi

Fjordbotn av Persfjorden er inndelt i Persfjord og Vesterelva. Omsøkt område ligger i «Vesterelva» men forvalter tolker dette til at siden bestemmelsen sier «Persfjorden» gjelder dette omgivelsene av fjorden – inkludert Vesterelva.

Jamfør kilden.nibio.no som gir oversikt på registrerte landbruksarealer er Huleng registrert med gammel jordbruksjord, men kart og viser kun jorder øst for tuftene av husene. Befaring av arealene viste at det og er gamle inngjerda jorder syd og vest for tuftene. Disse er delvis gjengrodd.

På vernetidspunktet i 2006 var det kun beiteaktivitet på de aktuelle eiendommer som hadde noe landbruksdrift i Persfjorden.

Basert på formål for vernet og vernebestemmelsene er oppdyrking av potetland søknadspliktig. Da det ikke er gitt dispensasjonsadgang for dette og arealenes tilstand for de

to lokaliteter tilsier at man ikke kommer under «vedlikehold av landbruksarealer» må saken behandles jamfør Naturmangfoldlovens § 48.

Av denne bestemmelsen går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven fremgår at nml. § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dette betyr at begge vilkårene må være oppfylt for at Nasjonalparkstyret kan dispensere for omsøkte tiltak.

Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

-

På gjengrodd lyngmark kommer forvalter til at nydyrking av gresslyngarealer for å sette poteter vil stride mot vernevedtaket da vegetasjonen er fredet, og nydyrking er angitt som forbudt i verneforskriften. Lyngarealene var gjengrodd og om det har vært potetsetting her før er det gått så lang tid, at arealene som er omsøkt var tatt tilbake av naturen i 2006 da området ble fredet. Disse områdene fremgår heller ikke på offentlig kart som gammelt jordbruksareal.

Alternativ for lyngarealene er de gamle engarealene.

Forvalter vurderer imidlertid at potetdyrking på gammel eng ikke vil stride mot vernevedtakets formål, men støtter opp om å ivareta kulturlandskapet, og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vekselbruk mellom eng og potetland var vanlig før i tiden.

Det skal også vurderes om en innvilgelse av søknaden kan føre til presedensvirkninger. Saken kan ha betydning for andre tilsvarende områder, men å skjøtte drift på gammelt jordbruksland som del av kulturlandskapet kan være aktuelt på flere eiendommer med gammel eng, og det vil ikke stride mot vernevedtakets formål – ivareta kulturlandskap. Å ikke tillate nydyrking på gjengrodd lyngmark kan ha betydning for andre områder i landskapsvernområdet – dog legges til grunn slik området var da det ble vernet.

Det fremgår av naturmangfoldloven (nml.) § 8 at kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Kunnskapen om de aktuelle områdene er god da området er befart av forvalter, kunnskap via Naturbase og Artsobservasjoner er innhentet, forarbeider til vernet er gjennomlest for eventuelle relevante opplysninger m.m.

Av planter og dyreliv er følgende registret i artsobservasjoner i området:

perlevintergrønn	-
svarttopp	-
harerug	-
fjellarve	-
skrubbær	-
grønnekurle	
snøsøte	
blålyng	
fjellmarikåpe	
fjellkattefot	
enkeltbekkasin	
lappiplerke	
tjeld	
havørn	
fjellvåk	

Lappmjelt

Svarttopp er en indikatorart for ugjødset slåtteområde, eng som støtter opplysningene om at det har ikke vært jordbruksaktivitet siden 1960-70 tallet.

Forvalter anser dermed kravet til kunnskapsgrunnlag etter nml. § 8 for oppfylt. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Økosystemtilnærming og samlet belastning skal vurderes.

Området består av gammelt kulturlandskap og det er lite aktivitet for øvrig i området.

Det er nært vei og områdene er noe påvirket av flyveavfall fra sjø – plast fra fiskeriene. Drift på arealet på egnet område ved setting av potet vil bidra til at kulturlandskapet ved Huleng brukes. Områdets gamle enger består nok av gammel slåtteområde, som kunne vært skjøttet ved utmarksslåt. Slåtteområdene er ikke kartlagt de seneste år forbiologisk mangfold. Området beites trolig noe spredt av rein og sau, men ikke intensivt.

Naturmangfoldlovens § 11 er lite aktuell for saken. Naturmangfoldlovens § 12 om å velge beste teknikk er aktuell relatert til valg av område som egner seg best.

Forvalter mener omsøkte tiltak er begrenset, og at det ikke vil få betydning for verneverdier eller kunne komme i strid med verneformålet.

Da tiltaket ikke vurderes for å stride mot verneområdets verneformål innstiller forvalter på at det gis tillatelse jamfør Naturmangfoldlovens § 48, på eng like ved Huleng som alternativ til de to omsøkte lokaliteter. De omsøkte lokaliteter bør avslås da de krever nydyrking på lyngarealer, som vil være i strid med verneformålet «Landskapsvernområdet skal, sammen med Varangerhalvøya nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde».

